

Sygn. akt V KK 515/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **J. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 11 stycznia 2023 r.,

kasacji wniesionej na niekorzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego,

w części dotyczącej pkt. 3, tj. orzeczenia w miejsce jednostkowych środków karnych w postaci świadczeń pieniężnych na rzecz Funduszu P. jednego łącznego świadczenia na rzecz wskazanego Funduszu i związanego z tym rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 5

od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 14 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 58/22,

uchyla pkt 3 zaskarżonego wyroku łącznego oraz jego pkt 5 i w tym ostatnim zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zduńskiej Woli.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 14 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 58/22, Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli po rozpoznaniu sprawy J. K. skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt II K 385/18, za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 8 sierpnia 2018 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; nadto Sąd orzekł wobec oskarżonego - zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio i świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł; kara mieszana nie została wykonana w całości;

2. Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 1 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 493/20, za przestępstwa:

- z art. 178a § 4 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 12 listopada 2020 r., na karę roku pozbawienia wolności; nadto Sąd orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio i świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł;

- z art. 207 § 1 k.k. popełnione w okresie od dnia 29 czerwca 2020 r. do dnia 18 listopada 2020 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- oraz karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkową karę ograniczenia wolności i kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach I i II, a w ich miejsce wymierzył karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku łącznego);

- na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył środki karne w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach I i II, a w ich miejsce orzekł łączny środek kary dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (pkt 2 wyroku łącznego);

- na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył środki karne w postaci świadczenia pieniężnego orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach I i II, a w ich miejsce orzekł od skazanego na rzecz Funduszu P. łączny środek kamy w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 12.000 zł (pkt 3 wyroku łącznego);
- na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt 1 kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres wykonywania kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 385/18 i okresy zatrzymania w sprawie o sygn. akt II K 493/209 (pkt 4 wyroku łącznego);
- wyroki opisane w pkt I i II w zakresie kar ograniczenia wolności, pozbawienia wolności oraz orzeczonych środków karnych uznał za pochłonięte przedmiotowym wyrokiem łącznym, przyjmując, że w pozostałym zakresie podlegają one wykonaniu (pkt 5 wyroku łącznego);
- zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków w sprawie obciążając nimi Skarb Państwa (pkt 6 wyroku łącznego).

Wobec niezaskarżenia przez żadną ze stron wyżej wskazanego orzeczenia uprawomocniło się ono z dniem 21 czerwca 2022 r. w pierwszej instancji (k. 32).

Kasację od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli na niekorzyść skazanego wniósł – w dniu 28 listopada 2022 r. – Prokurator Generalny, zaskarżając go w pkt. 3, to jest w części dotyczącej orzeczenia w miejsce jednostkowych środków karnych w postaci świadczeń pieniężnych na rzecz Funduszu P. jednego łącznego świadczenia pieniężnego na rzecz wskazanego Funduszu i związanego z tym rozstrzygnięcia, zawartego w pkt. 5 wyroku łącznego dotyczącego pochłonięcia zaskarżonym orzeczeniem wyroków łącznych podlegających łączeniu w zakresie orzeczonych środków karnych, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego - art. 90 § 2 k.k., polegające na połączeniu dwóch świadczeń pieniężnych, każde w kwocie 10.000 zł, orzeczonych na podstawie art. 43a § 1 k.k., na rzecz Funduszu P. wyrokami Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dni: 20 grudnia 2018 r., sygn. akt II K 385/18 i 1 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 493/20, a w ich miejsce orzeczenie łącznego środka karnego w postaci świadczenia

pieniężnego na rzecz wskazanego Funduszu w wysokości 12.000 zł w sytuacji, gdy wskazane środki karne nie podlegały łączeniu”.

W oparciu o tak sformułowany zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli, w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego, złożona na niekorzyść skazanego z zachowaniem terminu określonego w art. 524 § 3 k.p.k., okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 90 § 1 k.k., środki karne, przepadek, środki kompensacyjne, środki zabezpieczające oraz dozór stosuje się, chociażby orzeczono je tylko do jednego ze zbiegających się przestępstw. Natomiast stosowanie do regulacji § 2 tego przepisu łączeniu podlegają pozbawienie praw publicznych oraz zakazy i obowiązki tego samego rodzaju, a więc wyłącznie do nich stosuje się odpowiednio przepisy o karze łącznej.

Słusznie podnosi w związku z tym w kasacji skarżący, odwołując się o utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz poglądów wyrażanych w piśmiennictwie, że ze środków karnych podlegają łączeniu jedynie pozbawienie praw publicznych, zakazy i obowiązki tego samego rodzaju (art. 39 pkt 2, 2a, 2aa, 2b, 2c, 2d i 3 k.k.), natomiast nie podlegają łączeniu środki karne, które są pozbawione terminowego charakteru, to jest podanie wyroku do publicznej wiadomości i świadczenie pieniężne (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2009 r., V KK 415/08; z dnia 24 marca 2011 r., IV KK 27/11; z dnia 14 czerwca 2018 r., III KK 252/18; z dnia 29 listopada 2021 r., IV KK 463/21; tak też: P. Kardas, Komentarz do art. 90 Kodeksu karnego (w:) Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116, red. nauk. W. Wróbel, A. Zoll, System Informacji Prawnej Lex 2016).

Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli wydając zaskarżony wyrok łączny nie uwzględnił powyższych reguł czego konsekwencją było wydanie w pkt. 3 tego orzeczenia nieprawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiocie połączenia środków karnych – świadczeń pieniężnych na rzecz Fundusz P. w jedno świadczenie

pieniężne. Takie procedowanie sądu *meriti*, to jest zastosowanie przez ten Sąd do świadczeń pieniężnych przepisów o karze łącznej stanowiło rażąco obrazę art. 90 § 2 k.k., która miała istotny wpływ na treść wyroku niezasadnie bowiem została w efekcie obniżona suma świadczeń pieniężnych, którą skazany winien uiścić na rzecz wskazanego wyżej Funduszu.

Implikowało to uchylenie pkt. 3 zaskarżonego wyroku łącznego, czego konsekwencją musiało być również uchylenie pkt. 5 tego wyroku i przekazanie sprawy w tym ostatnim zakresie (pkt. 5) do ponownego rozpoznania.

Powyższe jest konsekwencją regulacji art. 537 § 1 k.p.k., który wyklucza możliwość reformatoryjnego orzekania przez Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu kasacji. Tymczasem pkt 5 wyroku łącznego wymaga korekty, gdyż za pochłonięte wyrokiem łącznym mogły być uznane wyłącznie kary ograniczenia wolności i pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku łącznego) oraz terminowe środki karne – zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (pkt 2 wyroku łącznego), natomiast odrębnemu wykonaniu podlegają – orzeczone wyrokami objętymi wyrokiem łącznym – świadczenia pieniężne.

Procedując powtórnie w zakresie w jakim nastąpiło przekazanie sąd *meriti*, uwzględniając poczynione wyżej uwagi, dokona stosownej modyfikacji rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 5 swojego orzeczenia.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w wyroku.